

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

Уп1 Бр. 03-161
06-06 2022 година
Скопје

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 20, член 23 став 1 алинеја 1 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19) и („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), а во врска со член 55 ставови 6 и 7 од истиот Закон, точка 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка (Пречистен текст) арх.бр.01-6039/1 од 20.10.2015 година, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година и Заклучокот арх.бр.02-2213/2 од 06.06.2022 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 22-та седница одржана на 06.06.2022 година, го донесе следното:

**Решение
за преземање мерка – јавна опомена**

1. **ЈАВНО СЕ ОПОМЕНУВА** Трговското радиодифузно друштво (ТРД) КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, заради извршена повреда на член 55 ставови 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на начин што на телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 21-ви и на 26-ти април 2022 г., во изданијата на забавно – документарната емисија „Манџа“ и на информативната, тематски специјализирана емисија за здравство – „По дома со ...“, пласираните производи, директно вклучени во дејствијата/сценаријата на емисиите, посебно промотивно се препорачуваат преку визуелно и вербално прекумерно истакнување, а во изданијата на говорното – шоу „Вип сезона“, емирувани на 26-ти април 2022 г., пласираниот производ претерано визуелно се истакнува.

Повредата од став 1 од оваа точка, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

2. **МУ СЕ НАЛОЖУВА** на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје во рок од 30 (триесет) дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

3. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

4. Ова Решение е конечно, а како ден на негово донесување се смета денот на неговата заверка во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Образложение

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Агенција) врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗАВМУ), е надлежна да врши

програмски надзор (мониторинг) на програмите на радиодифузерите и давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, како и на програмските пакети кои ги реемитуваат операторите на јавни електронски комуникациски мрежи од аспект на почитувањето на одредбите од цитираниот Закон, дозволите, издадените потврди за регистрација, подзаконските акти и другите акти донесени од Агенцијата.

Во согласност со член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата презема мерка - решение за јавна опомена согласно со овој Закон, во случаите кога е извршена повреда на одредбите од ЗАВМУ и подзаконските акти донесени врз основа на истиот, како и на условите и обврските утврдени со дозволата и други акти на Агенцијата.

Членот 55 ставови 6 и 7 од ЗАВМУ пропишува дека програмите кои содржат пласирање на производи не смеат директно да поттикнуваат купување или изнајмување стоки или услуги, особено преку нивно посебно промотивно препорачување (став 6). Во програмите кои содржат пласирање на производи не смее да му се придава претерана важност (истакнување или упатување) на производот за кој станува збор (став 7).

Во рамките на своите законски надлежности, Агенцијата преку Секторот за програмски работи, на 16-ти мај 2022 година, изврши вонреден, по службена должност програмски надзор (мониторинг) врз телевизискиот програмски сервис на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, емитуван на 21-ви и на 26-ти април 2022 г., на државно ниво, при што констатираше прекршување на член 55 ставови 6 и 7 од ЗАВМУ.

Прекршувањата се направени во три емисии емитувани на програмскиот сервис на 21-ви и на 26-ти април 2022 г., и тоа: во „Манџа“, забавно – документарно, кулинарско шоу; во „По дома со ...“, информативна, тематски специјализирана емисија за здравство; и во говорното – шоу „Вип сезона“. Пласираните производи, директно вклучени во дејствијата/сценаријата на емисиите, посебно промотивно се препорачуваат преку визуелно и вербално прекумерно истакнување во емисиите „По дома со ...“ и во „Манџа“, со што е направен прекршок на член 55 ставови 6 и 7 од ЗАВМУ, а во емисијата „Вип сезона“, пласираниот производ претерано визуелно се истакнува, со што е направен прекршок на член 55 став 7 од ЗАВМУ.

Повредата од став 1 од оваа точка, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.

Согласно член 23 став 3 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата до ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје на 18.05.2022 г., испрати допис – Доставување писмен извештај од надзор за изјаснување арх.бр.10-2012/2 од 18.05.2022 г., со кој му го достави Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година, со цел во рок од 7 (седум) работни денови од денот на приемот на дописот, до Советот на Агенцијата да достави изјаснување во писмена форма за стореното прекршување на одредбите од ЗАВМУ. Во предвидениот рок, односно на 27.05.2022 г., ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје до Агенцијата достави Писмено изјаснување арх.бр.03-584/1 од 27.05.2022 г. (наш арх.бр.10-2012/3 од 27.05.2022 г.). Советот на Агенцијата на седницата одржана на 06.06.2022 г., го разгледа предметниот Писмен извештај и доставениот допис – одговор од управителот на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје и заклучи на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје да му се изрече мерка – јавна опомена.

Следствено на напред наведеното, врз основа на член 18 став 1 алинеја 20, член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, а во врска со член 55 ставови 6 и 7 од истиот Закон, точка 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година и Заклучокот арх.бр.02-2213/2 од 06.06.2022 година, поради констатирано непочитување на одредбите од ЗАВМУ, утврдено во точка 1 на ова Решение, Советот на Агенцијата на седницата одржана на 06.06.2022 година, донесе Решение со кое јавно се опоменува ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје и му се наложува во рок од 30 (триесет) дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

Согласно член 24 од ЗАВМУ, ова Решение е конечно и против него радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Врз основа на горе наведеното, се донесе решение како во диспозитивот.

Правна поука: Против ова решение радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Прилог (1):

- Писмен извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-2012/1 од 16.05.2022 година.

Доставено до:

- ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје;
- Управителот на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје;
- Одговорното лице на програмата во ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје;
- Секторот за правни работи и јавни набавки;
- Секторот за програмски работи и
- Назначените лица во Агенцијата за водење на уписникот Уп1.

Бр. на документот	100/
Датум на документот	10
Место на документот	
Свој	

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на членот 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 42/20 и 77/21), се доставува:

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР

Република Северна Македонија
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ
СКОПЈЕ

Примено: 16.05.2022

Вид на надзор	Година	Примено	Извршено
10	2022	1	

1. Вид надзор: Вонреден, по службена должност;
2. Субјект на надзорот: Трговско радиодифузно друштво КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје;
3. Период опфатен со надзорот: 21 и 26 април 2022 година;
4. Датум на извршување на надзорот: 16 мај 2022 година;
5. Предмет на надзорот:
 - Член 55 ставови 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги;
 - Упатство за примена на одредбите за пласирање производи („Службен весник на Република Македонија“ бр.201/14);
6. Претходно изречена мерка: /
7. Констатации од надзорот:

Со вонредниот програмски надзор врз програмскиот сервис на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, емитуван на 21 и на 26 април 2022 година, на државно ниво, констатирани се прекршувања на членот 55 ставови 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (став 6 - програмите кои содржат пласирање на производи не смеат директно да поттикнуваат купување или изнајмување стоки или услуги, особено преку нивно посебно промотивно препорачување; став 7 - во програмите кои содржат пласирање на производи не смее да му се придава претерана важност (истакнување или упатување) на производот за кој станува збор).

Прекршувањата се направени во три емисии емитувани на програмскиот сервис на 21 и на 26 април 2022 година, и тоа: во „Манџа“, забавно-документарно, кулинарско шоу; во „По дома со ...“, информативна, тематски специјализирана емисија за здравство; и во говорното-шоу „Вип сезона“. Пласираните производи, директно вклучени во дејствијата/сценаријата на емисиите, посебно промотивно се препорачуваат преку визуелно и вербално прекумерно истакнување во емисиите „По дома со ...“ и во „Манџа“, со што е направен прекршок на член 55 ставови 6 и 7, а во емисијата „Вип сезона“, пласираниот производ претерано визуелно се истакнува, со

Член на журито: „Најголемата беше за Англија, како што спомнав. Секој, сепак може да порача, да ја проба.“

4. „Olympus“

Водителката: „Мартин употребува путер на „Olympus“, направен од свежо кравјо млеко.“

Натпреварувач: „Супер. Ние и дома го конзумираме, и е стварно е многу добар. Одличен.“

Водителката: „Добар е. Впрочем треба да ги конзумирате, веројатно и ги конзумирате нивните грчки јогурти како и нивното сирење. Во случајов тука имаме грчки јогурт со 2% масленост, 10% масленост и тука е традиционалното сирење зреено во саламура со многу мек вкус, исто така, имаат и фета-сирење, веќе докажано на пазарот. Тоа се „Olympus“ и гледам дека до „Olympus“ е веднаш „Жито Полог“ брашното. Тука во случајов имаме тетовско брашно екстра бело тип-400, специјално брашно за подготовка на пица од „Жито Полог“ и наменско брашно за бурек и тенки кори. Така што, домаќинки, од „Жито Полог“ имате избор за било кое брашно, за било кое сукано, месено, стасувано леб, што и да е. „Жито Полог“ нашите пријатели.“

5. „FINO“

Водителка: „Гледам тука дека има кружна форма, и дека кугловот е во кружна форма, па така добив идеја да ве потсетам дека имаат „FINO“ ваква хартија за печење којашто е во кружна форма, таман да не си се мачите дома да правите кружни форми со ножички. Веќе „FINO“ се сетија на тоа, така што, ви ја препорачувам оваа хартија како што ви ја препорачувам и двослојната хартија. Зашто велам двослојната, заради тоа што, од едната страна има фолија, од другата има мрсна хартија за печење што е погодна за печење, на пример, на некое фино ребро.“

6. „Plazma“

Водителка: „Кога сме кај десерти, „Plazma“ нашите пријатели. Имате видете колкаво големо пакување „Plazma“ за некој голем десерт, и вакво помало за нешто помало. Ама, во секој случај што и да одберете од „Plazma“ нема да згрешите. Само малку имагинација и нема кој нема да го сака во домот. „Plazma“ мелена за секој вкус.“

Во изданијата пак, на забавното говорно-шоу „Вип сезона“ од 26 април 2022 година, реализирани како разговори со Џина Папас - Џокси и со Ибуш Ибраимовски, македонски пејачи, пласираните производи – шишиња од водата „Кожувчанка“, низ целото времетраење на разговорите беа прекумерно истакнати - и на работната кујнска маса, додека гостите приготвуваа храна, и на масата за дегустација.

Наслов на емисијата	Датум	Период на емитирање	
		Почеток	Крај
„Вип сезона“ - говорна-шоу програма (гостин: Џина Папас Џокси)	26 април	02:54:17	03:37:18
„Вип сезона“ - говорна-шоу програма (гостин: Ибуш Ибраимовски)	26 април	04:42:25	05:31:10

За описот на прекумерното, посебно промотивно препорачување во информативната, тематски специјализирана емисија за здравство - „По дома со ...“ и во забавно-документарната емисија „Манџа“, релевантни се одредбите на точките: 21, 22, 23 и 24 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, а за говорното-шоу „Вип сезона“, одредбите на точките: 22 и 24.

- точка 21: програмите кои содржат пласирање производи не смеат, преку нагласено промовирање или препорачување, директно да ги поттикнуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмуваат производите или услугите; на производите или услугите кои се пласираат во програмите не смее да им се придава претерана важност, преку истакнување или упатување на нив;
- точка 22: иако некој производ, марка, име или заштитен знак се прикажани во програмата, сепак нивното изложување или споменување не смее да се прави на неприроден, прекумерен, или нападен начин со што видливо се промовира производот, услугата или марката;
- точка 23: водителите на програмите во кои се пласираат производи или услуги треба да избегнуваат да зборуваат со пофалби за квалитетот, цената или достапноста на производите или услугите, како и да даваат какви било позитивни оценки и препораки со кои се наведуваат потрошувачите да ги купуваат или изнајмат пласираните производи или услуги;
- точка 24: оценката за тоа дали во програмата има директно поттикнување или прекумерно истакнување на некој производ или услуга, се утврдува во секој одделен случај, врз основа на кој било од следниве критериуми:
 - o *карактеристиките на пласирањето, на пример: просторот што е издвоен на екранот или во студиото;*
 - o *траењето и зачестеноста на споменувањето или прикажувањето;*
 - o *целисходноста и оправданоста на споменувањето или прикажувањето од аспект на уредувачкиот концепт на конкретната програма;*
 - o *јазикот што се користи при споменувањето, односно визуелните средства при прикажувањето.*

8. Опис на прекршувањето:

Спротивно на членот 55 ставови 6 и 7 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на телевизискиот програмски сервис на ТРД КАНАЛ 5 ДООЕЛ

Скопје, на 21 и на 26 април 2022 година, во изданијата на забавно -документарната емисија „Манџа“, и на информативната, тематски специјализирана емисија за здравство - „По дома со ...“, пласираните производи, директно вклучени во дејствијата/сценаријата на емисиите, посебно промотивно се препорачуваат преку визуелно и вербално прекумерно истакнување, а во изданијата на говорното-шоу „Вип сезона“, емитувани на 26 април 2022 година, пласираниот производ претерано визуелно се истакнува.

9. Предлог мерка:

- Советот на Агенцијата да донесе решение за изрекување мерка јавна опомена на Трговското радиодифузно друштво КАНАЛ 5 ДООЕЛ Скопје, и согласно со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр.01-6039/1 од 20.10.2015 година, да му наложи – во рок од 30 (триесет) дена по приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги;
- Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по опомената (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на Советот на Агенцијата.

Сектор за програмски работи